

Kan olyckor stoppas med instruktioner?

Utbildningsbehovet om arbetsmiljö tycks idag oändligt. Kurs varje dag, offertförfrågningar via e-post och jag tvingas allt oftare tacka nej till uppdrag. Detta gäller företagsinterna kurser. Fortfarande håller lågkonjunkturen greppet om de öppna kurserna. Det är t ex osäkert om det i vår blir någon "Engelska för arbetsmiljö". Detta med utbildning är inte alltid så logiskt. Att skicka deltagare utomlands, för att lära sig att behärska världsspråket, skickar "fel signaler". Att kurspriset per deltagardag vid understiger liknande kurser i Sverige spelar mindre roll.

På hotellets TV ser jag ett reportage om "Karoshi". Det är ett japanskt begrepp för människor som arbetar ihjäl sig. Man intervjuar änkan till en kvalitetsansvarig på Toyota, maken död sedan ett antal år. Han började vid sextiden och arbetade fram till midnatt. Till slut orkade inte kroppen längre. Änkan gråter men säger också att "Vi japaner tar detta med arbetet ansvarsfullt". I slutet erkänner hon dock att det pris familjen fått betala varit alltför högt!

På nyheterna uttalar sig ett svenskt skyddsombud. Nu handlar det om dödsolyckor i vårt land. Under en vecka blev det hela fyra stycken, varav de flesta drabbade bygg. Skyddsombudet säger att uppståndelsen blivit betydligt större om det drabbat poliser eller väktare. Dessvärre finns det nog i samhället en större acceptans för svåra olyckor i "tung industri".

Nog borde vi ha en nollvision avseende arbetsplatsolyckor av detta slag. Vägverket blev ju hånat och utskrattat när man för ett antal år sedan började med en sådan. Först gick det trögt men nu tycks det ge resultat. Men är det nollvisionens, lågkonjunktorens eller de höga bränslekostnadernas förtjänst? Svaren på frågorna varierar!

Man diskuterar på nätet också varför människor 2010 i Sverige dör på jobbet. Några "skyller" på de anställdas beteende. Andra vill skärpa straffen för arbetsgivarna. Många vill förstärka Arbetsmiljöverket.

Olyckor och konjunktur har haft en tendens att följa varandra, fast i motsatt riktning. I bra tider blir det fler olyckor och vice versa. Att det sen blev väldigt många tragiska olyckor under en vecka kan nog till viss del tillskrivas tillfälligheter.

Säkert kommer det nu mera krav på ett mer organiserat preventivt olycksarbete, t ex att det ska skrivas mera instruktioner. Det kan säkert resultera i fler utbildningar. Det är bra för mig. Men som en av de mest aktiva arbetsmiljöutbildarna i landet ställer jag mig ibland frågan: Innebär mina snart 150 Byggställningskurser färre olyckor? Resulterar alla kurser för Byggarbetsmiljösamordnare i att arbetet blir säkrare? Vilken effekt ger en "Chefens ansvar" eller en "BAM-kurs"?

Jag tror att detta gör arbetet säkrare och miljön bättre. Men i mina öron ringer den gamla ingenjörsevenen: "Att mäta är att veta". För mig, för företagen och för samhället vore det bra att få veta vilken betydelse det preventiva arbetet har. Samt vilka åtgärder som ger bäst effekt. Handlar det om mera engagemang eller om fler instruktioner?

Allt kan inte mätas.
Men man borde försöka!

Janke Wikholm